Zemská vyšší hospodářská škola v Přerově

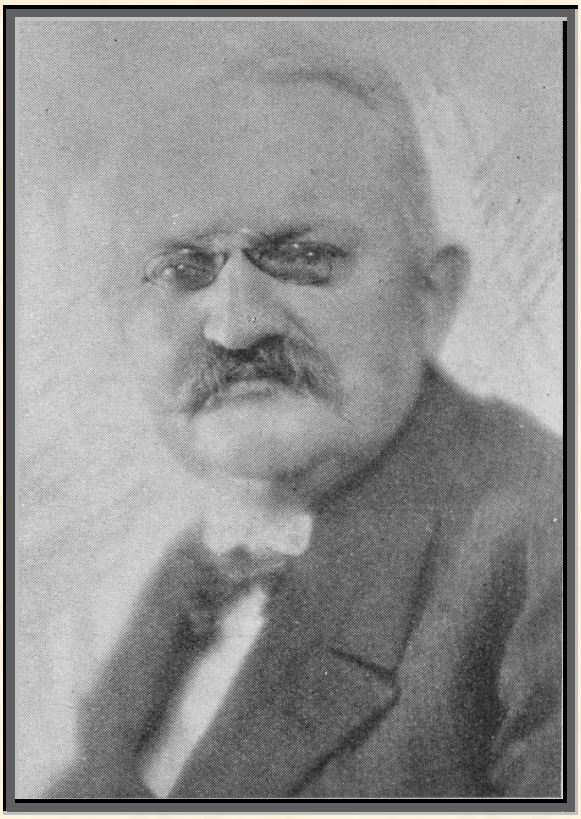

Inž. Oskar Mildschuh,
zemřelý ředitel vyšší hosp. školy

V dějinách zemědělského školství moravského zaujímá město Přerov čestné místo jako sídlo nejstarší hospodářské školy na Moravě, kterou byla rolnická škola přerovská. Tato po desítiletém trvání ustoupila zemské střední hospodářské škole, od roku 1922 zemskou vyšší hospodářskou školou přezvané. Kdežto založení první české rolnické školy v Čechách v Rabíně umožněno bylo ochotou knížete ze Schwarzenbergu, který škole propůjčil svůj dvůr a také ji hmotně zabezpečil, rolnická škola přerovská vděčí svůj vznik jediné svépomoci rolnictva samého, podporované ochotou města Přerova. Založena byla r. 1865 hospodářskou jednotou olomouckou a záhlinicko-kvasickou. Podnět ku zřízení vyšel však z jednoty olomoucké, jejíž jednatel, profesor německé reálky olomoucké I. R. Demel, vyvíjel přímo horečnou činnost ve všech otázkách, směřujících ku zvelebení stavu rolnického. První rok umístěna byla rolnická škola v domě čís. 357 na Šířavě, který z poloviny jest podnes zachován ve své původní podobě. Poté zakoupily obě jednoty od vídeňského obchodníka Friebeise škrobárnu na Malé Dlážce proti mlýnu (č. 590 a 591), kterou adaptovaly pro účely školní. Dne 13. Října 1874 byl v zasedání zemského sněmu moravského za zpravodajství profesora I. R. Demla přijat návrh zříditi z prostředků zemských dvě střední hospodářské školy, jednu v Přerově s vyučovacím jazykem českým a druhou v Novém Jičíně s vyučovacím jazykem německým.

Obě jednoty odevzdaly budovy rolnické školy zemi pro střední hospodářskou školu úplně zdarma s podmínkou, že škola zůstane trvale českou. Nato se obě jednoty rozešly a založily dvě nové školy rolnické, a to jednota olomoucká na Kláštero-hradisku a jednota záhlinicko-kvasická v Kroměříži.

Budova vyšší hospodářské školy v Přerově

První ročník zemské střední hospodářské školy v Přerově byl otevřen slavnostně dne 15. října 1875 u přítomnosti zemského hejtmana barona Vojtěcha Widmana a četných hostí. Budovy školy rolnické ukázaly se však hned od počátku nedostatečnými a provedeny již při založení školy četné přístavby a adaptace. I v

dalších letech, jmenovitě v r. 1896 a 1897, a později v letech 1904 a 1905 byly provedeny rozsáhlejší přístavby, přesto však budovy staré školy nevyhovovaly novějším požadavkům školy a hospodářství školního. Aby při škole samé mohla býti zřízena zkušební zahrada, která do té doby stávala na místě dosti odlehlém, a výběhy pro dobytek a aby i pro další budoucnost školy bylo dosti volného prostoru, byl vyhlédnut pro stavbu školy školní pozemek na Velké Kopanině poblíže Michalova a v sezení zemského sněmu dne 1. října 1908 povolen ku vystavení budovy školní obnos K 404.524. Se stavbou započato roku 1910, v letech 1911 a 1912 provedena stavba hlavní budovy školní, obytných budov pro zaměstnance a budov hospodářských. Budovy obytné a hospodářské zřízeny nákladem asi 300.000 K. Staré budovy na Malé Dlážce prodány městu Přerovu za 180.000 K. Město zřídilo v nich jednak obecnou školu Blahoslavovu, jednak obecní hospodářství. Dosud se tam říká „ve staré hospodářské škole".

Pohled na školní a hospodářské budovy od Michalova

Hlavní budova školní obsahuje prostornou ústřední síň, nad níž se klene skleněná střecha, a okolo této ústřední síně seskupeny jsou ročníky, sály, kabinety a ostatní místnosti školní. V budově jsou 4 učebny, 3 sály (pro lučbu, fysiku a rýsovna), 4 místnosti k účelům správním, museum, 7 místností pro pěstování rostlin a botaniku, 8 místností pro chemii a chemickou technologii, 3 pro chov dobytka a zoologii, kabinet mineralogický, kabinet zeměpisný, 5 místností pro geodesii a hospodářské stavitelství a 1 místnost pro hospodářskou spravovědu.

Hospodářství školní bylo zřízeno hned při založení ústavu ve výměře 19 ha, z čehož jako vlastnictví náležely zemi 3 ha. Postupným přikupováním byla výměra pozemků zvýšena na 50 ha vlastních pozemků, z nichž většina, trpících mokrem, byla ve čtyřech etapách odvodněna. Soustava hospodářská jest intensivní. Hlavním těžištěm hospodářství jest pěstování řepy a ječmene, a mlékařství, s přímým prodejem mléka. Následkem změněných hospodářských poměrů byla zmenšena výměra cukrovky a ječmene, a pěstuje se více pšenice, rži a bramborů.

Chová se červenostrakatý skot bernsko-hanácký, ušlechtilé prase moravské a několik ovcí merino-masařek. Hospodářství jest dobře vybaveno hospodářskými stroji, nověji traktorem Škoda. Pro praktický výcvik žáků jest neobyčejně výhodné, že zkušebné zahrady, hospodářské budovy a pozemky školy jsou v bezprostřední blízkosti hlavní budovy školní.

Škola měla 3 ročníky až do šk. r. 1920/21, kdy zavedeno vyučování čtyřleté a nová učební osnova. Škola má kromě ředitele 8 profesorů a 3 učitele výpomocné.

Rolnickou školu v Přerově za dobu jejího l0letého trvání navštěvovalo celkem 157 žáků, vyšší hospodářskou školu absolvovalo po složení zkoušky dospělosti 1427 žáků. Mnozí z absolventů jak vyšší,

tak i rolnické školy přerovské se domohli čelného postavení a získali si velkých zásluh o zemědělství moravské.

Partie ze sadu Michalova

Ve světové válce padlo 59 absolventů školy, kromě nich ještě několik žáků, kteří odešli na vojnu ze školy před absolvováním. Mnoho absolventů vrátilo se z války jako legionáři a mnoho z nich po návratu do vlasti vstoupilo do naší nově utvořené armády.

Prvním ředitelem vyšší hospodářské školy byl od založení do roku 1891 + I. B. Uhlíř, druhým ředitelem až do r. 1920 + inž. Jan Adamec, státní inspektor čes. Zemědělského školství moravského. Od té doby spravoval školu inž. Osk. Mildschuh. (zemřel 19. října 1932.)

Škola těší se dobré návštěvě a jako v dřívější době, tak i nyní, udržuje hojné styky s venkovem pořádáním přednášek a kursů, rozšiřováním osiva a sadby, polními pokusy a udílením porad, jež členové sboru ochotně poskytují všem zájemcům.

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)